

Podiplomski doktorski študijski program 3. stopnje SUICIDOLOGIJA IN DUŠEVNO ZDRAVJE

Opisi obveznih in izbirnih predmetov

OBVEZNI PREDMETI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

Ime predmeta: **DUŠEVNO ZDRAVJE**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

Predmet bo celostno obravnaval temeljne teorije in spoznanja s področij duševnega zdravja:

- zgodovina preučevanja duševnega zdravja
- razumevanje diagnostike duševnih motenj
- temeljni koncepti duševnega zdravja;
- psihološki, biološki, sociološki, kulturološki, religiološki, fenomenološki, psihiatrični, psihoanalitični in psihoterapevtski vidiki duševnega zdravja
- dejavniki tveganja in varovalni dejavniki;
- preventiva in intervencije.

Ime predmeta: **ETIKA V RAZISKOVANJU**

Število ECTS kreditnih točk: **6**

Vsebina:

Predmet bo celostno zajel vsebine s področja etike v raziskovanju ter poklice etike:

- Uvod v etiko in raziskovalno etiko. Pregled teorij in metod v etiki in raziskovalni etiki.
- Kodeksi poklicne etike.
- Ravnanje s podatki.
- Dobra raziskovalna praksa in raziskovalna integriteta (kriteriji in načela dobre raziskovalne prakse, pomen kršitev, postopki za ugotavljanje kršitev, preprečevanje kršitev in sankcije)
- Odgovornost za raziskavo ter rezultate in posledice raziskave (meje odgovornosti in tveganja).
- Etično preverjanje raziskav (načini preverjanja etičnosti raziskav, postopkov in etičnih načel).

Ime predmeta: **INDIVIDUALNO RAZISKOVALNO DELO 1**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Predmet bo vključeval izdelavo dispozicije doktorske disertacije:

- opredelitev teme doktorske disertacije
- izbira raziskovalnega problema
- priprava raziskovalne hipoteze
- pregled relevantne temeljne literature
- preverjanje stanja raziskav na raziskovanem področju
- definiranje vrzeli v literature
- razvoj raziskovalnega načrta
- opredelitev znanstvene metodologije

Ime predmeta: **NAPREDNA RAZISKOVALNA METODOLOGIJA 1**

Število ECTS kreditnih točk: **6**

Vsebina:

- Opisne statistike, grafične predstavitve podatkov.
- Pojmi verjetnosti potrebni za statistiko.
- Pojem statističnega modela, parametri. Ocenjevanje parametrov.
- Linearna regresija.
- Priežkušanje domnev.
- Merjenje v psihologiji: klasična testna teorija, facetna teorija, teorija odgovora na postavko.
- Analiza eksperimentalnih, kvaziekperimentalnih in korelacijskih podatkov: večfaktorski načrti, ponovljene meritve, MANCOVA, linearni mešani modeli, načrti z majhnim številom udeležencev, velikosti učinka in moč testa, metaanaliza.
- Modeliranje v psihologiji: splošne lastnosti (linearnih) modelov, strukturno modeliranje, interakcija, moderacija in mediacija; analiza kategoričnih in drugih nemetričnih podatkov.

Ime predmeta: **NAPREDNA RAZISKOVALNA METODOLOGIJA 2**

Število ECTS kreditnih točk: **6**

Vsebina:

Predmet bo celostno obravnaval področje kvalitativnega raziskovanja in kvalitativnih oziroma narativnih metod:

- osnove kvalitativnega raziskovanja (kaj obsega kvalitativno raziskovanje, prednosti in pomanjkljivosti tovrstnega raziskovanja, primerjava s kvantitativnim raziskovanjem),
- metodološki principi kvalitativnega raziskovanja,
- načrtovanje kvalitativne raziskave,
- vrste in načini zbiranja kvalitativnih podatkov,
- analitični pristopi: analiza diskurza, narativna analiza, utemeljena teorija, metoda opisne fenomenologije, interpretativno-fenomenološka analiza
- analiza materialov: video metode, analiza intervjuja, akcijsko raziskovanje z udeležbo, portretiranje, etnografske metode
- vrednotenje kvalitativnih pristopov (veljavnost, zanesljivost),
- etični vidiki kvalitativnega raziskovanja.

Ime predmeta: **PISANJE IN PREDSTAVLJANJE ZNANSTVENIH BESEDIL**

Število ECTS kreditnih točk: **6**

Vsebina:

Študent bo pregledal in uveljavil ključne veščine znanstvenega pisanja in predstavitve:

- poročanje o znanstvenih rezultatih
- strukturiranje znanstvenega pisanja
- ustne predstavitve znanstvenih rezultatov
- predstavitev znanosti neznanstvenim občinstvom
- argumenti in prepričljivo pisanje
- pisanje predlogov
- predstavitev plakatov
- vloga grafike in vizualizacije

Ime predmeta: **SEMINAR 1**

Število ECTS kreditnih točk: **6**

Vsebina:

Predmet bo vključeval predstavitve dispozicij doktorskih disertacij:

- ustna predstavitev osnutka dispozicije doktorske disertacije študenta
- pisna predstavitev osnutka dispozicije doktorskih disertacije študenta
- aktivno sodelovanje študentov kot slušatelji predstavitev svojih kolegov

Ime predmeta: **SUICIDOLOGIJA**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

Predmet bo celostno obravnaval temeljne teorije in spoznanja s področij suicidologije:

- zgodovina preučevanja samomorilnega vedenja;
- nomenklatura s področja;
- epidemiološka slika s področja;
- psihološki, biološki, sociološki, kulturološki, religiološki, fenomenološki, medicinski/psihiatrični, psihoanalitični in psihoterapevtski vidiki samomorilnosti
- temeljne teorije in modeli samomorilnega vedenja;
- dejavniki tveganja in varovalni dejavniki;
- preventiva in intervencije.

Ime predmeta: **INDIVIDUALNO RAZISKOVALNO DELO 2**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

Predmet bo vključeval pripravo doktorske disertacije in znanstvenih publikacij:

- izvedba raziskave v okviru doktorske disertacije
- priprava preglednega znanstvenega članka ali metaanalize
- priprava empiričnega znanstvenega članka

Ime predmeta: **SEMINAR 2**

Število ECTS kreditnih točk: **15**

Vsebina:

Predmet bo vključeval predstavitev zaključne dispozicije ter znanstvenih člankov študentov:

- pisna in ustna predstavitev zaključene dispozicije
- ustna predstavitev osnutka preglednega znanstvenega članka ali metaanalize
- ustna predstavitev osnutka empiričnega znanstvenega članka
- pisna predstavitev osnutkov obeh člankov

Ime predmeta: **INDIVIDUALNO RAZISKOVALNO DELO – PRIPRAVA DOKTORSKE DISERTACIJE**

Število ECTS kreditnih točk: **45**

Vsebina:

Predmet bo vključeval pripravo doktorske disertacije, skladna s standardi, ki veljajo v znanstveno-raziskovalnem pisanju v psihologiji.

Ime predmeta: **SEMINAR 2**

Število ECTS kreditnih točk: **15**

Vsebina:

Predmet bo vključeval predstavitev osnutka doktorskih disertacij študentov:

- ustna predstavitev osnutka doktorske disertacije
- pisna predstavitev osnutka doktorske disertacije

IZBIRNI PREDMETI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

Ime predmeta: **DUŠEVNE MOTNJE – IZBRANA POGlavJA**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

Predmet bo zajel specifične vsebine s področja duševnih motenj:

- Škodljiva raba alkohola in Odvisnost od alkohola
- Odvisnost od psihoaktivnih substanc in samomorilna ogroženost
- Depresija, bipolarna motnja
- Starostna depresija
- Shizofrenija, akutne in trajne blodnjave motnje
- Osebnostne motnje
- Organsko pogojene duševne motnje: nevrolška obolenja povezana z depresijo in povečano samomorilnostjo (Parkinsonova bolezen, žilne možganske bolezni...)
- Kronična bolečina in depresija
- Motnje spanja

Ime predmeta: **DUŠEVNO ZDRAVJE IN NOVE TEHNOLOGIJE**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

Klasične in sodobne raziskovalne teme s področja afektivnega računalništva. Možne vsebine vključujejo:

- Družbeni mediji, osebnost in osebnostne motnje
- Zaznava osebnosti iz digitalnih sledi (npr. na družabnih omrežjih)
- Zaznava psihopatoloških (npr. temna triada/tetrada) iz družabnih omrežij
- Duševno zdravje in čustveno počutje
- Teorije emocij: psihologija, kognitivna znanost in nevroznanost
- Emotivno oblikovanje: visceralno, načrtovanje za obnašanje, reflektivno
- Obdelava, razpoznavanje in evalvacija: uporaba metod strojnega učenja
- Aplikacije: klinične in biomedicinske študije (npr. avtizem, depresija), implicitno označevanje, afektivne tehnologije
- Izražanje emocij in ustvarjanje virtualnih osebnosti
- Praktična uporaba programskih knjižnic
- Evalvacija: samodejni analizatorji, emocionalno in socialno inteligentni sistemi
- Zasebnost in zaupanje pri družabnih omrežjih
- Etični vidiki in odprta vprašanja

Ime predmeta: **DUŠEVNO ZDRAVJE / SAMOMORILNO VEDENJE IN SPOL**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

Predmet bo obravnaval specifične samomorilnega vedenja in duševnega zdravja vezane na spol:

- razlike v prevalenci duševnih bolezni in samomorilnega vedenja med spoloma
- biološka podlaga razlik v duševnem zdravju in samomorilnem vedenju med spoloma
- kulturni dejavniki ki vplivajo na razlike v duševnem zdravju in samomorilnem vedenju med spoloma
- spreminjanje vlog moških in ženskih skozi zgodovino in povezava z duševnim zdravjem in samomorilnim vedenjem
- spolno-specifične strategije preprečevanja samomorilnega vedenja in izboljšanja duševnega zdravja
- spolne manjšine (LGBTIQ) in povezanost tovrstnih identifikacij z duševnim zdravjem in samomorilnim vedenjem

Ime predmeta: **GENETIKA IN NEVROBIOLOGIJA V SUICIDOLOGIJI / PRI DUŠEVNEM ZDRAVJU**
Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

- Struktura DNA in RNA
- Detajlno poznavanje strukture in organizacije genoma
- Detajlni procesi podvojevanje, transkripcija, translacija
- Struktura proteinov
- Izražanje genov pri evkariontih, regulacija ekspresije
- Spremembe nukleotidnega zaporedja: genske, kromosomske, genomske spremembe
- Epigenetski mehanizmi: metilacija DNA, spremembe kromatina, nekodirajoče RNA
- Projekt človeški genom
- Eksperimentalne metode molekularni biologiji
- Genetske spremembe v suicidologiji / pri duševnem zdravju
- Epigenetski mehanizmi v suicidologiji / pri duševnem zdravju
- Živčni prenašalci in samomorilno vedenje
- Glavna os (HPA) uravnavanja odziva na stres in genetika/epigenetika

Ime predmeta: **HUMANISTIČNE PERSPEKTIVE DUŠEVNEGA ZDRAVJA IN SAMOMORILNEGA VEDENJA**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

Predmet se vsebinsko osredotoča predvsem na dva širša tematska sklopa, na problem duševnega zdravja, kot se pojavlja z različnih humanističnih perspektiv ter na samomor kot filozofski problem. Pri tem so izpostavljene in natančneje obravnavane sledeče vsebine:

- duševno zdravje (in predvsem odsotnost duševnega zdravja) kot specifični problem zahodne družbe v obdobju od razsvetljenstva do sodobnosti (k razumevanju tega problema prispeva predvsem M. Foucault s svojo »arheološko« obravnavo »zgodovine norosti«, ki sledi v veliki meri Descartesovemu konceptu *cogita*);
- družbena konstrukcija duševnih bolezni in njene posledice (od družbene konstrukcije histerije v 19. stoletju in obravnave »histeričark« v ustanovi la Salpêtrière v Parizu pod vodstvom J.-M. Charcota do problemov 21. stoletja);
- problem bistva in narave človeka ter razumevanje modelov, ki vključujejo zlo, destruktivnost in nagnjenje k smrti (od Plotinovega in Avguštinovega zla kot odsotnosti dobrega do Freudovega destruktivnega gona kot gona smrti);
- eksistencializem – filozofski pogled, ki človeka dojema kot *tubit*, kot bitje, ki je »vrženo v svet«, ki za človeka predstavlja tuje in nedomačno okolje, v katerem smrt zastavlja enega ključnih problemov smisla in kjer se samomor kaže kot temeljni filozofski problem (J.-P.Sartre, S. Beauvoir, A. Camus, K. Jaspers, M. Heidegger).

Ime predmeta: **INTERAKCIJA ČLOVEK-RAČUNALNIK IN DUŠEVNO ZDRAVJE**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

Klasične in sodobne raziskovalne teme s področja interakcija človek-računalnik in njihova povezava z duševnim zdravjem. Možne vsebine vključujejo:

- Mentalni modeli.
- Napredne adaptivne tehnike modeliranja uporabnika.
- Uporabniška izkušnja
- Obremenitev z nalogami in stres
- Faktorji potopitve
- Uteleseni pogovorni agenti
- Oblikovanje za ljudi, ki živijo v izzivnih okoliščinah
- Vključno oblikovanje
- Kvantificirani jaz

- Prepričljive tehnologije (spreminjanje vzorcev obnašanja)
 - Napredne metode vrednotenja sistema/izdelka z uporabnikov z uporabo bio-fizikalnih meritev.
- Zgoraj omenjene vsebine so osnova za razumevanje pristopov k uporabi tehnologije v namene uporabe na področju e-mentalnega zdravja. Ravno tako bodo vsebine obravnavane v luči e-mentalnega zdravja skozi literaturo in zadnja dognanja na tem področju.

Ime predmeta: **JAVNOZDRAVSTVENI VIDIKI SAMOMORILNEGA VEDENJA / DUŠEVNEGA ZDRAVJA**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

Vsebina predmeta bo zajemala:

- uvajanje v temelje javno zdravstvenega ukrepanja,
- predstavitev pahljačastega pristopa na področju javnega duševnega zdravja in suicidologije (promocija, USI),
- predstavitev različnih intervencij na področju javnega duševnega zdravja in suicidologije, njihovih prednosti in omejitev,
- predstavitev pomena multidisciplinarnega pristopa pri uvajanju javnozdravstvenih intervencij na področju javnega duševnega zdravja in suicidologije,
- spoznavanje specifičnih javno zdravstvenih intervencij na področju suicidologije,
- spoznavanje procesa načrtovanja, implementacije in evalvacije intervencij na področju suicidologije preko predstavitev primerov iz Slovenije in tujine,
- seznanitev z veljavno zakonodajo na področju duševnega zdravja (mednarodno in v Sloveniji).

Ime predmeta: **RAZVOJNA PERSPEKTIVA DUŠEVNEGA ZDRAVJA IN SAMOMORILNEGA VEDENJA**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

Predmet bo obravnaval specifične samomorilnega vedenja in duševnega zdravja v različnih razvojnih obdobjih posameznika:

- duševno zdravje in samomorilno vedenje otrok in mladostnikov (prevalenca, specifični dejavniki tveganja, preventivne strategije namenjene mladim)
- duševno zdravje in samomorilno vedenje odraslih (prevalenca, dejavniki delovnega okolja, negativni življenjski dogodki in drugi dejavniki tveganja, iskanje pomoči, preventivne aktivnosti)
- duševno zdravje in samomorilno vedenje starostnikov (prevalenca, osamljenost, fizične bolezni, demenca in drugi dejavniki tveganja, upokožitev, izguba in drugi negativni dogodki)

Ime predmeta: **SUICIDOLOGIJA IN MEDIJI**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

Predmet bo zajel vsebine s področij medijskega poročanja na področju suicidologije:

- pregled temeljnih teoretskih izhodišč medijskega poročanja o samomoru
- pregled obstoječih tradicionalnih in spletnih medijskih oblik poročanja
- prepoznavna in primerjava različnih medijskih smernic odgovornega poročanja o samomoru, ki so bile razvite po svetu
- priporočila za razvoj smernic in pripravo medijskih objav
- učinki in posledice (ne)ustreznega medijskega poročanja o samomoru
- napredna znanja s področja učinkov družbenih medijev na področju suicidologije

Ime predmeta: **TERAPEVTSKI PRISTOPI IN OBRAVNAVA – IZBRANA POGLAVJA**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

Vsebina predmeta vključuje različne vidike terapevtske obravnave in pristope obravnave samomorilnega vedenja in z njim povezanih težav v duševnem zdravju:

- povezave med duševnimi motnjami in samomorilnim vedenjem
- ocena tveganja za samomor (teoretske usmeritve pridobivanja informacij pri oceni tveganja za samomor)
- strategije in tehnike kriznih intervencij (teoretska izhodišča prepoznave samomorilne ogroženosti; pregled tehnik kriznega ukrepanja)
- specifične terapevtske pristope in tehnike, ki izhajajo iz osnovnih teoretičnih modelov (psihanalitični, kognitivno-vedenjski, humanistično-eksistencialni, sistemski, integrativni) in se nanašajo na obravnavo samomorilnega vedenja
- raziskave psihoterapevtskih pristopov in skupni faktorji teh pristopov v psihoterapiji
- terapevtski odnos in delovna aliansa pri delu s suicidalno ogroženimi pacienti
- osnove metod psihoterapevtskega dela: empatija, uglaševanje, povpraševanje, udeleženosť, čustvena regulacija, čuječno zavedanje, sočutje.
- supervizija in skrb zase pri terapevtskem delu.

Ime predmeta: **ŽALOVANJE IN POSTVENCIJA**

Število ECTS kreditnih točk: **12**

Vsebina:

Predmet bo zajel vsebine s področij žalovanja in postvencije:

- sodobne teorije žalovanja
- učinki žalovanja na zdravje
- specifikke žalovanje glede na različne izgube
- specifikke žalovanja glede na spol
- žalovanje v različnih razvojnih obdobjih
- posttravmatska rast
- model reintegracije po samomoru
- podpora žalovanju (značilnosti različnih oblik podpore)
- žalovanje v različnih okoljih